

Šteje razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, poštni predal šte. 168.

Šteje za telegrame: »Napreje«, Ljubljana.

Čekovni račun št. 18.807.

NAPREJ

Stane mesečno Din 25.—
za inozemstvo Din 35.—

Oglasi:

Prostor 1x55 mm 60 par. Mali oglasi: beseda
60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne
priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnice proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja začasno le enkrat na teden in stane mesečno 6 dinarjev.

Letnik VII., šte. 45.
Četrtekova
„Naprejeva“ številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo
Kmetško-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Kdo je kriv današnje slabosti delavskega razreda?

Gospod A. Kristan je poskusil razjasniti svojo prevratno politiko v svojem družinskem listu »Pod lipco« v člankih: »Vzroki in še marsikaj...« Svoje članke g. A. Kristan zaključuje z revolucionarno parolo: »Proletarci vseh dežel, združite se!« Iz tega sklepamo, da je namen g. Kristana združiti proletarce na temelju njegove politične koncepcije. V Sloveniji imamo tri socialistične frakcije: slovensko podružnico Socialistične partije (»Socialist«), grupo okoli »Delavsko-kmečkega lista« in našo Socialistično stranko Jugoslavije (»Napreje«). G. Kristan ni v nobeni tej frakciji organiziran, gotovo zato ne, ker se ne strinja s politiko niti ene, niti druge, čeprav je pokrovitelj Soc. partije in »Socialista«. On predstavlja z nekaterimi svojimi prijatelji svojo frakcijo, ki pa politično ni organizirana. Kristanova frakcija, ki je zasidrana med konsumskimi nastavljenici in pa med produktivnimi zadrugami, ki jih financira »Zadružna banka« pod predsedstvom g. A. Kristana, nima odredenega programa: njen program je politika g. A. Kristana. Zato je potrebno, da to politiko objasnimo in razložimo delavstvu Slovenije v pravi luči.

Medvojno politiko g. A. Kristana bo treba v pravem času še temeljito objasniti. Ker ta politika ni bila vedno javna, bo potrebno zbrati še nekatere podatke o postanku, delovanju in likvidaciji takozvane »Vojne zveze«, kjer je bilo glavno torišče politike in gospodarstva g. A. Kristana med vojno. Eno pa je že danes gotovo: Politika »Vojne zveze« nikakor ni bila socialistična, temveč čisto kapitalistična, na profit preračunjena.

Danes hočemo kritično premotriti politiko g. A. Kristana po prevratu. Iz njegovih »Vzrokov in še marsikaj« izvemo, da je bil g. A. Kristan na predlog Petejana imenovan za člana »Narodne vlade«. G. Anton Kristan se danes misli, da je bilo njegovo »delovanje« v »Narodni vladi« za delavski pokret koristno: kar izvolite čitati tedanji »Uradni list« — »Narodna vlada« je storila veliko dobrega za delavstvo. Tudi pravi g. Kristan: takrat je delavstvo odobraval našo vladu, ker takrat še ni bilo Furlana, Žorge in ostalih nezadovoljnih elementov in hujskačev. Tako misli g. Kristan. Da revolucije delajo hujskači, misli tudi zadovoljni »purger«, ki se trese za svoje nagrabiljene profite.

G. Anton Kristan je torej še danes solidaren s svojo politiko in s politiko »Narodne vlade«. Nadalje g. Kristan odkrito priznava, da je koncepcija njegove politike sodelovanje z demokratsko stranko (Pribičević) in skuša še danes zagovarjati to sodelovanje.

To sta dve tako značilni črti njegove politike, da bo dovolj, ako danes podvržemo analizi samo dveje: Kristanovo sodelovanje s Pribičevićevovo demokratsko stranko in njegovo ministromanje v »Narodni vladi« in poznejše v vladi kraljevine SHS do konstitucije.

G. Anton Kristan bo imel najbrže prav, ko trdi, da je delavstvo odobraval njegovo sodelovanje z demokrati Pribičevićevoga kova in z njegovim ministromanjem. Moramo pa ugotoviti, da je bilo to odobravanje samo pasiv-

no. Ni bilo aktivno, to je, delavstvo v socialno-demokratski stranki v Sloveniji ni imelo priložnosti, da bi na edino merodajnem mestu izreklo svojo sodbo o taki politiki. Zato pa trdimo, da je takrat vladalo zeleno omizje. Nočemo pa zanikati, da je socialna demokracija, to se pravi: takratni njeni predstavniki, bila oportunistično orientirana. Sodelovanje z demokratsko stranko in ministromanje znači polno zmago, višek oportunističnega slovenske socialne demokracije. Delavstvo Slovenije je živelo takrat v iluziji, da se da kaj doseči za delavski razred potem take oportunistične politike. Ali to, gospoda, ni nikako opravičilo oportunističnega. Ta oportunistem je imel svoje korenine v gnili organizaciji, ki jo je začel čistiti pravilnik in progresivni davek. Delavstvo ostale SHS države pa je tak oportunistem na velikonočnem kongresu v Beogradu obsodilo odločno že leta 1919! Navzlic temu pa se je politika oportunistična nadaljevala! Tudi delavstvo v Sloveniji je takoj na prvem povojnem svojem kongresu obsodilo ministerializem (v dežel. dvorcu v Ljubljani že 1. 1919.), a navzlic temu so ministerialisti nadaljevali svojo politiko. (Očividno pripovedujejo, da je g. Kristan, ko je prečital vodene resolucije XI. kongresa, ki pa so vendar obsodile ministromanje kapitalizmu, dejal: »Kaj pa ste naredili? A to bomo popravili!« Za g. Kristana, ki je bil navajen vladati sam, so resolucije kongresa stranke prazen papir!) Isti Petejan ki je predlagal g. Kristana za člana »Narodne vlade«, je grmel na prvem kongresu proti ministerializmu! Takrat še ni bila tako jasna grozovita katastrofa te oportunistične politike, takrat še ni bila tako jasna ogromna politična in gospodarska škoda takega oportunističnega za delavski razred. Delavstvo je to katastrofo, to ogromno škodo takrat šele instinktivno čutilo.

G. Anton Kristan še danes odobrava takratno politiko! In vendar je danes ne samo delavcu, temveč tudi poslednjemu hribovskemu kmetu v Sloveniji jasno, da je politika »Narodne vlade« bila katastrofalna ne samo za delavski razred, temveč za vse ljudstvo Slovenije. »Narodna vlada« je bila takrat de facto suverena vlada Slovenije. Zgodovinski moment preobrata je dal v roke »Narodni vladi« odločilno moč za reševanje sledečih nalog: I. Likvidirati vojno stanje in napraviti mir in sporazum z vsemi sosedi. II. Demobilizirati vojno produkcijo in organizirati produkcijo mirne dobe. III. Likvidirati fevdalne ostanke graščinskih veleposestev. IV. Preprečiti brezposelnost in urediti socialno zakonodajo. V. Utrditi v novi državi delavsko-kmečko demokracijo.

To so bile zgodovinske naloge »Narodne vlade«. Te naloge bi »Narodna vlada« mogla izvršiti samo tedaj dobro in pravilno, če bi se trdno oprla na ljudstvo, to je: prva dolžnost »Narodne vlade« je bila izvesti volitve, ali vsaj sklicati ljudska zastopstva, parlament, deželni zbor, delavsko-

kmečke svete ali karkoli sličnega. Samo takrat bi »Narodna vlada« bila dovolj močna rešiti ta važna vprašanja. Samo taka »Narodna vlada« bi bila revolucionarna, samo v taki vladi bi bilo mesto socialistom.

»Narodna vlada« pa je bila daleč od vsake celo čisto meščanske demokracije. Ona je bila neke vrste oligarhija, na katero se bo ljudstvo vedno z žalostjo in jezo spominjalo. Ona je vršila odlično kontrarevolucionarno vlogo. Ker ni bila oprta na ljudsko zastopstvo, ni bila v stanju organizirati niti ljudske milice! Poklicala in najela je tujo vojsko, da napravi red! V zgodovini narodov je več sramotnih primerov, ko vlade kličejo na pomoč tuje armade zoper lastno ljudstvo! Gospod Kristan, ki je morda čital zgodovino francoske revolucije, se bo spomnil, kako je kvalificirala take čine francoska buržuazija! Kaos, brezposelnost, ropanje državnega imetja itd. je bilo pod »Narodno vlado« toliko, da bo šele zgodovina pravilno ocenila takratno vladu. Ako g. Kristan še danes odobrava takratno politiko, za katero ima on kot član vlade polno odgovornost (še večjo odgovornost seveda imata SLS in demokratska, ki sta bili v večini, kar pa nikakor ne more opravičevati socialnega demokrata v taki vladi). Rezultat zunanje politike te dobe je okrnjena Slovenija, centralizirana brez vsakih garancij za narodno samoodlobo in samoupravo. Potrebni bodo deset in desetletni napor ljudstva, da se popravi ono, kar je bilo v času »Narodne vlade« lahko miselno zgubljeno. In rezultat notranje politike takratne! Kaos, anarhija, »nacionalizacija«, divji štrajki, splošna negotovost, cvetoča špekulacija in verižništvo.

Poznejše ministromanje v SHS državi je bilo samo nadaljevanje kontrarevolucionarnih zamislov in načrtov najreakcionarnejše buržuazije.

In drugače tudi ne more biti. Oportunistični voditelji so zvezali socialno demokracijo s Pribičevićevimi demokrati! Koga predstavljajo na Slovenskem ti demokrati? Nekaj med vojno in po prevratu naglo obogatelih kapitalistov. Z drugimi besedami: verižniški kapital, bolni izrastek kapitalizma. In s tem izrastkom kapitalizma, s to bolno cvetko vojne in povojne družbe se sveže g. Kristan v imenu revolucionarne socialne demokracije!

Marksov in Engelsov »Komunistični manifest« zaplenjen!

Že v zadnjem »Napreju« smo naznačili v kratki notici, da nam je policija na predlog drž. pravdnštva zaplenila vse izvode »Komunističnega manifesta«, kolikor jih je imelo v zalogi tajništvo naše stranke.

V ponedeljek, 26. okt., dopoldne sta prišla v tajništvo dva detektiva s pismenim nalogom, da morata »Komunistični manifest« zapleniti in sta svojo nalogo tudi izvršila. Drugi dan smo dobili iz Celja sporočilo, da se je oglasila tam policija na stanovanju s. Leskoška, zaplenila mu vse izvode »Komunističnega manifesta« in še nekatere druge propagandne brošure, s. Leskoška samega pa aretirala.

In to zvezo še danes zagovarja, ko že vsak človek ve, da to niso demokrati, temveč kapitalistična klika, ki se hoče vzdržati na vladi s pomočjo nasilja! Še danes, čeprav je jasno, da se tej kliki podirajo gospodarski temelji! V spekulacijah pridobljeni kapital ni imel nikoli dolgotrajnega obstanka.

Posledica te politike je, da je delavsko in kmečko ljudstvo neprijateljsko razpoloženo napram socialni demokraciji, ker jo radi Kristanove politike meče v isti lonec z demokratsko stranko in njenimi nasilnimi fašistovskimi metodami.

Treba iti do jedra, a ne prežvekovati in premlevati malomeščanske otrobe, gospodje oportunisti!

Sodelovanje z verižniško buržuazijo, ki je po svojem bistvu skoz in skoz protiljudska, sodelovanje v vladi, ki nima trdne opore v ljudskih organizacijah je v direktnem nasprotju s socialističnim programom. Ono pomeni še mnogo večjo kapitulacijo socializma, kakor je Radičeva politika kapitulacija republikanstva in kmečke demokracije. To sodelovanje je utemeljilo in pripravilo poznejši teror nad delavskimi in kmečkimi organizacijami. Poleg tega je prinesla ta politika socialni demokraciji, v katero je večina ljudstva zaupala kot odrešenika, katastrofalni politični poraz, ta politika je pravi in bistveni vzrok razkola socialne demokracije v Sloveniji. Če se g. Kristan še danes solidarizira s to politiko, potem je izgubil ne samo vsako zvezo s socialističnim proletariatom, temveč tudi z demokracijo sploh.

To je bilo sicer jasno že v času »Obznane«, ko je vlada nagradila svoje pomagače z odličnimi in mastnimi mesti, dočim je bil proletarski razred postavljen izven zakona in je na stotine proletarcev sedelo v zaporih. Zato so zastoj vsi upi, da bi delavstvo še enkrat šlo na limanice taki politiki. Ta politika je pripravila »Obznano« in ves teror, ki ji je sledil. — Če vrže g. Kristan na tehničeo ves razpoložljivi mu kapital, vse upravne svete konsumov, bank in drugih svojih podjetij, ne bo vse skupaj odtehtalo zavednosti, ki si jo je delavstvo priborilo v težkih izkušnjah. Kajti oportunistem mora kljub vsemu kapitulirati, triumfirala pa bo razredna zavednost, zmagalo bo načelo razrednega boja. Kdor dela proti tem načelom, je agent kapitala.

V takih časih živimo, da smo otopeli za velike stvari, da se ne čudimo več vsaki čudovitosti, ali da nam bodo sedem let po prevratu zaplenili celo prvi program socialističnih razrednih strank, ki sta ga napisala in izdala Marks in Engels že 1. 1847, tega si pa vendarle ni mislil na Slovenskem najbrž nihče — razen ljudi, ki so si na lastno prošnjo pustili prepovedati lastno majniško manifestacijo z rdečimi zastavami po Ljubljani!

Marksov in Engelsov »Komunistični manifest« je izšel v vseh jezikih in v vseh deželah, kjerkoli imajo socialistično proletarsko gibanje, že pred mnogimi leti in v nešteti izdajah. Slovenci

nismo menda nikjer prvi, a tudi na Slovenskem je izšla prva izdaja »Kom. manifesta« že l. 1908, druga pa, ki so jo sedaj zaplenili, l. 1920.

Namesto drugega komentarja naj sledita samo prevedena poročila, ki sta jih objavila dva inozemska socialistična dnevnika.

»Arbeiterwille«, ki izhaja v Gradcu, piše dne 31. okt. t. l.:

V Jugoslaviji so spisi Karla Marksa prepovedani. Pišejo nam iz Jugoslavije: »Komunistični manifest« je izšel v slovenskem prevodu l. 1920 že v drugi izdaji v založbi »Napreja«. Hrvatska republikaška kometska stranka, ki je vstopila lani v Komunistično kmetsko internacionalo in so je komunisti pri volitvah februarja t. l. podpirali, se je zvezala po volitvah z monarhističnimi radikali, najbolj reakcionarno velesrbsko stranko, in je prevzela vlado. Čeprav je bilo prvo njeno delo reakcionaren tiskovni zakon, vendar nihče ni verjel, da se bo upala spraviti ta vlada tudi nad starejše spise, ki jih čitajo po vsem svetu. Te dni je prišla v prostore socialističnega glasila »Napreja« v Ljubljani policija in je zaplenila vso še preostalo izdajo »Komunističnega manifesta«. Oni, ki spadajo k vladajočemu razredu, ki obvladajo tuje jezike, smejo čitati vse, nešolan delavec pa sme v Jugoslaviji čitati samo še molitvenike in ničvredne romane, zato da gg. Pašić in Radić in internacionalni kapital lahko izmozgajo več profita.

»Arbeiterzeitung« pa piše 30. oktobra: Karl Marks konfisciran. Iz Ljubljane v Jugoslaviji nam poročajo: V upravi socialističnega lista »Napreja« je bila te dni zaplenjena in odnešana vsa naklada Marksovega »Komunističnega manifesta« (v slovenskem prevodu). To se je zgodilo dan po konferenci vseh železničarskih skupin v Jugoslaviji, ki so sklenile »enotno fronto« na čisto strokovnem temelju z izključitvijo vsake politike, vendar pa z izrečnim poudarkom razrednega boja (skupaj s klerikalci in v klerikalnem domu, čeprav pomeni tam razredni boj greh!) in na katero konferenco je delegirala vladajoča Radićeva stranka 2 delegata, ki so ju železničarji prisrčno pozdravili in ki sta obljubila, da bo pomagala tudi Pašić-Radićeva vlada (pri razrednem boju!) Kak je tak razredni boj v resnici in kakega sadu od takih brezprogramnih enotnih front lahko pričakujemo, je pokazal že naslednji dan: pri edini skupini, ki se v tako godljasto politiko ni hotela zaplesti, je zaukazala vlada preiskavo in je konfiscirala »Komunistični manifest«, ki ga lahko čitaš v vseh jezikih in tudi v najbolj reakcionarnih deželah. Zdi se, da bodo prišli nad Jugoslavijo Metternichovi časi...«

»Arbeiterzeitung« je eden izmed največjih in najbolj razširjenih socialističnih dnevnikov, njeno poročilo bo torej šlo daleč po svetu.

Razno.

r Sodr. Leskošek se nahaja še vedno v zaporu, do časa, ko to pišemo, vsaj še nismo dobili poročila, da bi bil zopet prost. Aretiran je bil 26. oktobra, torej istega dne, ko so v upravi »Napreja« zaplenili »Kom. manifest«.

Cincarju v album.

Kaj imaš od svoje poštenosti? Ničesar, prav ničesar nimaš pokazati, k večjemu jetiku!

Motiš se, zelo se motiš! Dovolj, da jaz tebe vprašam, kaj imaš ti od — ker si preveč občutljiv in ker te ne maram žaliti, ne bom izrekel prave besede — kaj imaš recimo od svojega cincanja?

Nevljudno je to tvoje namigavanje! Jaz nič ne cincam, še vedno sem, kakor sem bil, čeprav se ne udeležujem. Ali je potrebno kregati se z vsem svetom? Čemu gasiti, kar me ne pali? To ni cincanje, ampak pametno ravnanje. In od tega pametnega ravnanja imam vsaj to, da se lahko dostojno oblačim.

Dobro si povedal! Od svojega oportunističnega imaš svoje frakarstvo!

Zakaj me zopet napadaš?

Niž ne napadam, povedal sem isto, kar ti sam, samo besede sem druge rabi, bolj točne in jasne. Tvoje pa

r Naši državni nameščenci se še prositi bojijo za tisto, kar jim je država po zakonu dolžna, v drugih državah pa, n. pr. v Avstriji je ravno te dni prišlo skoraj do stavke drž. nameščenec. Ne bomo primerjali, kako gre tem in kako onim, o tem so pisali celo že naši meščanski listi, tudi ne mislimo dregati med naše drž. nameščenec, da naj postanejo bolj bojevitil, kajti tako naivni nismo, samo to bi radi povedali, zakaj je taka razlika med našimi in nameščenec drugih držav: tam, kjer so državni nameščenec zares inteligentni, so organizirani povečini skupno z ročnimi delavci in zato gre vsem boljše nego našim. Naši državni nameščenec pa niti med seboj niso solidarni, za vsako skupino bi najrajši imeli posebno organizacijo, med nameščenec različnih kategorij — kakor so razdeljeni po pragmatiki — so pa celo kilometerske razdalje.

r Na Dunaju štrajkajo pekovski pomočniki. Vseh štrajkujočih je okoli 7000 in kakor poročajo, ni med dunajskimi peki niti enega stavkoka.

r Angleška delavska stranka je pri pravkar minulih občinskih volitvah zelo napredovala, in sicer na račun vseh buržuaznih strank, od katerih ni obdržala svoje dosedanje moči niti ena, pač pa so vse zelo nazadovale.

r Napredovali so socialni demokrati tudi v Švici. Tam so zdaj druga najmočnejša stranka v drž. parlamentu. Švicarska soc. dem. stranka ni vstopila v nobeno internacionalo.

r Ženam v premislek. O tem ni spora, da socializem brez sodelovanja žensk ne bo zmagal. Šele ko se bo skupno z možem začela boriti tudi žena za boljše družbo, tedaj šele bo socialistično gibanje uspešnejše napredovalo. Precej jih imamo že, ki so to že spoznale in se že borijo z nami, imamo pa žal še mnogo več takih, ki so še v temi. Celotni v taki temi, da niti svojim zavednim in agilnim možem ovirajo delovanje v politični organizaciji. Te žene pomagajo v svoji nevednosti kapitalizmu, torej pomagajo vzdrževati te proklete in žalostne razmere, ki jih same najtežje čutijo. Kaj naj naredi mož s tako ženo? Pouči naj jo, seznanj naj jo s socializmom, skupno naj čitata socialistični tisk, dokler ga žena sama ne more razumeti, na shode, diskusije in sestanke naj jo pelje — tudi to ni vselej nemogoče! — izobrazuje naj jo. Druge pomoči ni! Le začeti je treba in potrpežljivosti precejšnjo mero, saj tudi možki ne zajejajo socializma kar z veliko žlico. Rekli smo: boljše ne bo, če žene ne bodo pomagale v boju za odpravo slabega in dosego boljšega družabnega reda, v boju za socialistično družbo. Prvo pa je, kar mora storiti vsaka žena, ki hoče dobro sebi in svojim otrokom: ne sme biti tako sebična, da bi zahtevala zase ves prosti čas svojega moža, zanima naj se, kaj moža vleče v organizacijo in v razredni boj in čim bo to prav spoznala, se bo hotela udeleževati dela in bojev prav tako kakor mož.

Poravnajte naročnino!

metno ravnanje je oportunistem, pa nič drugega. Z vsemi ostati v prijateljstvu, pri nikomur se ne zameriti, s kapitalisti hoditi in delavcem govoriti o razrednem boju itd., vse to je kakor kimali črnim, da je vse črno, belim pa, da je vse belo, kakor pač kaže trenutna korist. To je oportunistem, lov za koristjo. Vendar pa, čeprav se kdo tako lovi za koristjo, nima od tega nobene koristi, razen da se dostojno oblači. Sicer mu za tako oblačenje ne preostaja posebno veliko, vendar on je prisiljen se tako oblačiti, drugače bi za kapitalistično družbo ne bil dostojno oblečen. Obleka dela človeka, pravijo kapitalisti; a delavci, ki mnogokrat nimajo drugega ko šitne hlače, pravijo »dostojno« oblečenim delavcem frakarji. Že od takrat namreč, ko so bili v modi še fraki in cilindri, niso bili mnogo vredni tisti proletarski sinovi, ki so skušali svojo duševno praznoto skriti pod »dostojno« obleko. Iz tistih časov rabi delavstvo besedo »frakar« za vsakega, kdor da

Pojasnilo.

V 41. številki »Napreja« ste objavili dva članka pod naslovi: »Proračun delavske zbornice« in »Delavska zbornica in stanovaška miselnost«, v katerih je več netočnih trditvev. Z ozirom na to Vas prosimo, da priobčite v prihodnji številki Vašega lista sledeče pojasnilo.

Nesoglasje, ki ga smatrate v proračunski sestavi za napako pri seštevanju, je nastalo radi tega, ker so se na seji upravnega odbora in na seji skupščine posamezne postavke popravljale.

V tekst, kakor ga imate Vi pred seboj, ni vnešena v prvem poglavju postavka: za drugega pomožnega uradnika in postavka: za stroške za seje in skupščine. Pri končni svoti pa sta obe postavki vpošteti.

Dohodki so proračunani nizko. To pa le za slučaj, če se bo vršilo pobiranje prispevkov pri vseh zavarovalnih edinicah, tudi pri bratovskih skladnicah. Z ozirom na težave, s katerimi smo morali tozadevno do sedaj računati, je tu previdnost več ko na mesiu. Ako se je izkazalo, da je bila ta previdnost odveč in da so dejanski dohodki večji, kakor predvideno, mora o uporabi tega presežka skupščina naknadno sklepati.

Trditve, da bi stavl na seji skupščine član zbornice s. Kisovec predlog, naj se uporabi ta presežek za zidanje delavskih stanovanj, ni resnična. On je stavl v resnici sledeča dva predloga:

Prvič, da se naj uporabljajo v ta namen vloge delavskih pomožnih blagajn, katerih pospeševanje je predvideno pod točko d) II. poglavja, drugič, da se zmanjša prispevek za centralno tajništvo za 100.000 Din in grade s tem delavska stanovanja.

Kar se prvega predloga tiče — sam na sebi ni neumestno. Vsaj jaz bi takemu predlogu meritorno ne mogel nasprotovati, ker sem v brošuri »Stanovaško vprašanje« sam poudarjal, da bi se morali uporabljati prihranki, zbrani v hranilnicah, za delavska stanovanja.

Vendar bi morale o tem sklepati delavske pomožne blagajne, ki so zamišljene kot samostojne zadruge, ne pa skupščina delavske zbornice.

Ta del predloga s. Kisovca torej ni bil naslovljen na pravo adresu in je bil tudi predgovodaj postavljen. Zato ni mogel biti sprejet.

Kar se drugega predloga tiče, mora vsak uvideti, da je znesek 100.000 Din za stanovaško akcijo res kaplja v morje. Tem bolj, ko zbornica ni dobila niti dovoljenja, da bi smela investirati denar za lastno poslopje.

Predlog za kritje pa razen tega kaže, da predlagalec ni presojal prav velikega pomena, ki ga ima za delavske zbornice centralno tajništvo. Ako zbornica ni doletela ista usoda kakor deželni zavetišča, delavskih zaupnikov in drugih v zakonu o zaščiti dela predvidenih ustanov, je to v najodličnejši meri zasługa centralnega tajništva delavskih zbornic.

Sedanja uredba države ne zahteva le reprezentance zbornic v glavnem mestu države, temveč dobro urejen skupen urad.

Centralno tajništvo bo moralo proučevati gospodarska in socialno-politična vprašanja, ki so za vse državo skupna.

Zato ga je treba ojačiti in izgraditi. To so razlogi, radi katerih tudi drugega dela predloga s. Kisovca ni bilo mogoče sprejeti.

Trditve, da bi se jaz strinjal s kako izjavo, »da delavstvo novih stanovanj ne mara« — je samo po sebi umevno neresnično podtika-nje.

Zastopnik kluba GRSJ je z ozirom na to trditve obrazložil, da delavstvo žal res ne more reflektirati na nova stanovanja, ker so predraga, da pa zidanje novih stanovanj za delavstvo kljub temu ni brez pomena. S tem je bila ta zadeva dovolj pojasnjena, tako da za kake nadaljnje intervencije ni bilo potrebe, najmanj pa od strani referenta — uradnika — ki nima te naloge, da bi dajal ukore članom, ako se z njihovi nazori ne strinja.

Trditve, da je uprava zbornice volitve neopravičeno zavlačevala, ne more zapisati nihče, kdor je prečital poslovno poročilo zbornice, ne da bi pisal vedoma neresnico.

Tu naj še omenim, da je izdalo ministrstvo za šume in rudnike s početkom oktobra t. l. načelen odlok, da se bodo mogli udeležiti volitev tudi naši rudarji in kovinarji — na kar je odgovorila uprava 4. oktobra t. l. s predlogom za razpis volitev, čeprav vprašanje pripadnosti železničarjev še ni rešeno.

več na obleko nego na zavednost. Lepa sukinja — prazna glava. Zavedni proletarci, ki delajo za razredni napredek (ne le zase, ampak za ves delavski razred) ne marajo ne oportunističnega ne frakarstva, zato niso pri delavcih nič pridobili, če se zaradi svojega »pametnega« ravnanja lahko »dostojno« oblačijo. Iz oportunističnega si postal frakar in to je slabše ko moja jetika.

Obirati znaš hujše, kakor če bi v trebuh suval. Drugega se pa nisi naučil! Tega n. pr. ne veš, da so tisti časi minuli, ko je veljal za delavca samo kdor je raztrgan in umazan.

Jaz tudi nisem ne raztrgan ne umazan, vendar si svojo dostojno obleko naglasil kot tvojo prednost pred mano. Hotel si reči, da mi poštenost še tega ni dala, da bi bil spodobno oblečen. Tega jaz ne čutim; če je obleka malo ponošena, zato še ni nedostojna, tako mislijo le frakarji!

Od česa bi pa krojači živeli, če bi vsak nosil obleko tako do zadnjega kakor ti?

Vsakemu mora biti jasno: brez industrijskega delavstva uprava ni mogla in ni smela iti v volitve, kakor jih prej dolgo ni mogla izvesti brez volilnega reda.

Filip Uratnik.

Pojasnilo k pojasnilu.

Ker v »Delavski zbornici« ni demokracije, ker ni debate, zato najbrže tudi zapisnike le bolj površno pišejo in govorov in predlogov članov zbornice ne poslušajo. Sodr. Kisovec je navezal svoj govor na izvajanja g. Urbančiča, ki je tudi govoril o presežkih. Res pa je, da sta prišla na glasovanje samo druga dva predloga s. Kisovca, čeprav je stavl tri predloge.

Da v »Delavski zbornici« ni demokracije, dokazuje tudi to, da je v njenem proračunu pač že določen denar za ustanovitev pomožnih blagajn, a živ krst ne ve, kakšne bodo pravzaprav. »Zadruge na temelju zadrugaškega zakona« — ali je to dovolj? Ali je dovolj, če je rekel Uratnik, da lahko ustanovi tako zadrugo tudi soodr. Kisovec? Pač pa je upravičena domneva, da misli zbornica podpirati tudi zadruge, ki jih ustanavlja ali pa namerava ustanoviti g. Kristan. Zakaj ni bilo o teh zadrugah več »idejne in duhovne priprave« med delavstvom, ki se ravno po mnenju ljudi, ki so v predsedstvu zbornice, »še ni ničesar naučilo«?

Zbornica ne sme zidati lastnega poslopja, ker minister ne dovoli. Ali se bo minister pustil tako potegniti, da bo zbornica dala denar zadrugam, ki naj bi zidale delavska stanovanja? Izgovor ni samo naiven, je tudi demagoški!

Trditve, da je sedanja uprava zavlačevala volitve, si nismo izmislili mi, temveč je to zadevo lepo razložil predsednik kluba »Strokovne komisije« v Delavski zbornici, Čelešnik, in sicer na neki seji tega kluba l. 1923, ko je razlagal, kateri »sodrug« na jugu so se začeli riniti v zbornice in zakaj. Lani pa se je pred istim očitkom zagovarjal predsednik zbornice, g. Čobal, precej drugače kakor Uratnik. Na volilnem shodu v Tacnu pri Ljubljani je bilo to. Ker se bomo morali z Delavsko zbornico še precej baviti, mi se debate namreč ne bojimo, temveč je želimo, zato bo tudi še prilika, da osvežimo še kak star spomin.

Komur je 100.000 Din kaplja v morje — s tem je težko govoriti. Da za ta denar ne bi mogli mnogo zidati, je pač res, mislimo pa, da bi s presežki vred že bilo vsaj za temelj in prvi začetek. — Volitve v Delavsko zbornico se nam obetajo, zato bomo pa zlasti o stanovaškem vprašanju, brezposelnosti in drugih vprašanjih še mnogo govorili. Delavska zbornica in njeno dosedanje delo nam nudi mnogo gradiva. Nikar se ne bati, da bi se s tako hvaležno snovjo ne bavili in ne razbistrili še marsikaj, česar si nekateri ljudje ne želijo.

Za poznavalce čaja
Colombo Ceylon tea

Prispevajte za tiskovni sklad!

No vidiš, kako popolnoma si že v kapitalističnih vodah! Torej misliš, da živijo krojači od vas frakarjev? Premalo vas je, prijatelj! Krojači bi kmalu izginili, če bi ne bilo delavstva, ki nosi svojo obleko prav do zadnjega, kakor jaz.

Tebi pa človek res ne pride do konca!

S takimi vprašanji že ne! Kdor me bo vprašal, kaj imam od svoje poštenosti, bo vsak dobil svoj odgovor. Res je, da se od poštenosti ne da živeti, živi se od dela in jela. Da bo pa delo in jelo pošteno razdeljeno, zato je treba razredne zavesti in doslednosti, ali če hočeš, poštenosti. Brez te delavstvo ne more priti do svojih pravic. Zato je vsak škodljivec delavstva, kdor se norca dela iz poštenosti, hoteč s tem opravičiti svoje cincanje, čakanje, neudejstvovanje, disgustiranje itd. Vse polno takih izrazov je, ki pa vsi pomenijo, da čakate, kdaj bo sklada polna — potem boste tudi vi zraven.

Iz stranke.

Tiskovni sklad.

Nabrano od 1. I. do 31. X. 1925	D 4.425.85
J. P. in M. R.	7.50
Jože Pilih, Celje	10.—
Andrej Martinšek, Velenje	30.—
Zbirka na Vrhniki	76.80
Franc Rinaldo, Trbovlje	13.—
Skupaj Din	4.562.35

GARANCIJSKI SKLAD.

Vloge do 24. okt. 1925	Din 2.127.35
ta teden vloženo	Din 467.23
Skupaj	Din 2.594.58

HRANILNE VLOGE NA 10%.

Stanje 24. okt. 1925	Din 113.255.75
ta teden vloženo	Din 1.000.—
Skupaj	Din 114.255.75
ta teden izplačano	Din 2.407.23
Stanje	Din 111.848.52

(Tiskovni sklad ostane za vselej last skupnosti, vloge v garancijskem skladu se ne morejo dvigniti, dokler ne bo skupnost imela dovolj gotovine, brezobrestne hranilne vloge se pa lahko odpovedo na tri mesece.)

s Vrhnika. V nedeljo 1. novembra občinski članski sestanek z dnevnim redom: Poročilo kluba občinskih odbornikov i. dr. V nedeljo 8. XI. popoldne bo po vsej priliki seja občinskega odbora: proračun; istega dne dopoldne volitev agrarnega odbora. 15. XI. nadomestna volitev za cenilno komisijo. V nedeljo 1. novembra se bodo sprejemali novi člani. Dolžnost vsakega zavednega člana je, pridobiti vsaj še enega novega člana. — Kraj. pol. organizacija SSSJ, na Vrhniki.

s Mežica. Opozarjam vse člane naše kraj. pol. organizacije SSSJ in KDZ, da mi vsaj do vsake druge nedelje v mesecu prinesejo članske prispevke. — Kdor je socialist, mora biti za red, zlasti pa mora redno izvrševati svojo prvo dolžnost: redno obračunati članske prispevke! — Fr. Blatnik II., blagajnik.

s Popravek. V zadnjem pregledu organizacij se je vrnila neljuba pomota. V naglici smo se zmotili pri Črni I. in II. in je treba prišteti za Črno I. še:

29 članov po 2.— D = 58.— D
3 " " 3.— " = 9.— "
1 " " 4.— " = 4.— "
33 članov skupaj 71.— D

tega 70 % znaša 49.70 D.

Pri organizaciji Črna II. pa še:

9 članov po 2.— D = 18.— D
6 " " 3.— " = 18.— "
15 članov skupaj 36.— D

od tega 70 % znaša 25.20 Din.

Tako je imela pravilno Črna I. v septembru 92 članov, Črna II. pa 61 članov. Skupaj nas ni bilo torej 546, temveč za 48 več, torej 612. Denarja smo prejeli iz Črne I. za september ne 91.70, temveč 141.40 Din, iz Črne II. pa ne 77.70, temveč 102.90 Din. Skupaj ne 1289.80, temveč 1364.70 Din. Medtem smo prejeli tudi pisмени obračun z Jesenic, iz Trbovelj pa le opravičbo, da niso mogli pravočasno obračunati. Če bi bila torej prišla, tudi ta dva obračuna pravočasno, bi nas bilo več nego v avgustu.

Jesenice in Trbovlje pridejo med zamudnike, za Črno je pa potreba tabelo popraviti. Kakor so za nas take pomote zelo neljube, vendar zopet lahko pokažemo, da imamo člane in zaupnike, ki res kontrolirajo. Že v pondeljek smo prejeli zaradi te napačne iz Črne protest. Razni kapitalistični podrepaniki, ki si drznejo očitati nam, da hočemo le železno disciplino navzdol in da proti našemu tajništvu ne devolimo kritike, lahko vidijo, da omogočuje načelo javnosti vsem enakopravice. Pri nas kontrolirajo in kritizirajo vsi člani brez razlike — in edino to je demokratično.

s Kaj vodi delavstvo k zmagi? Edino lastno delo za preobražanje sedanje krivične družbe. Če si zadovoljen z delom svojega prijatelja, to še ni dovolj, sam moraš sodelovati. Pa tudi to še ni dovolj. Tiste, ki še čakajo, kakor ti nekdanji, tudi te moraš pridobiti za sodelovanje. Če hočeš, da bo zmaga pravica nad krivico, potem agitiraj za socialistično stranko in pridobivaj »Napreju« novih naročnikov.

RADIO-BALSAMICA, ZDRAVILO ZA REVMAZEMEM.

To zdravilo, ki je priznано od vseh svetovnih medicinskih avtoritet, učinkuje posebno hitro in pri najmanjših stroških. Z 2-3 stekleničicami tega čudovitega zdravila se lahko poleti ozdravi tudi najstarejši revmatizem, giht in revmatični isias. Ker je srca absolutno neškodljivo, je zdravilo Radio-Balsamica dr. Rahlejeva po svoji vrednosti na prvem mestu v vseh evropskih državah, v katerih so bili radi ogromnih naročil ustanovljeni veliki laboratoriji za izdelovanje in prodajo. Kako hitro in popolno vpliva zdravilo Radio-Balsamica, spričujejo potrdila profesorjev, zdravnikov in ozdravljenih bolnikov boljše ko vse drugo. Za izdelovanje in prodajo zdravila Radio-Balsamica v Jugoslaviji se nahaja poseben laboratorij v Beogradu, Kosovska ulica 43.

Posnemanja vredno! Podpisani se javno zahvaljujem zavarovalnici »Sava« v Zagrebu (generalno zastopstvo v Ljubljani) za izplačilo zneska Din 3.750, povodom moje nezgode. Po pravilih bi moral prejeti ta znesek šele, ko je zdravljenje popolnoma končano kot popolno zavarovalnico. Družba pa mi je izplačala celo zavarovalnico že sedaj sredi mojega zdravljenja. Pripoznala mi pa je še enkrat prostovoljno znesek Din 3.750 po končanem zdravljenju, ne da bi bil za to prošil. Na ta način prejmem v resnici od zavarovalnice dvojni zavarovalni znesek, to je Din 7.500 Radi tega si štejem v dolžnost, da priporočam to družbo najtopleje tudi svojim tovarišem; druge družbe naj bi si vzele v zgled, kako naj se postopa z ubogimi delavci ob nezgodah. — Laško, dne 28. oktobra 1925. Tomaz Gradišnik, strelni mojster premogovnika Drobnji dol nad Laškim.

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Ako piješ »BUDDHA« čaj, zvišavaš že na zemlji raj!

Dopisi.

Drenov grič — Vrhnika. (Shod ne samostojnežev.) Prejeli smo še sledeče poročilo. — Plakati »Zveze slovenskega kmetkega ljudstva« so naznanjali javen shod 25. X. na Drenovem griču. Kot govornika sta bila označena Pucelj in Prepeluh. Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da bo skupno 5 govornikov na razpologo kmetki stranki. Na Drenovem griču se je zbralo par sto ljudi, večina je bila iz nasprotnih strank, posebno veliko je bilo članov in somišljenikov naše stranke. Da ne bi govorili na shodu samo Pucelji prišasti, so predlagali naši člani volitev predsedstva. Pucelj in tovariši so odklonili to zahtevo večine zborovalcev, dati so ponovno zagotovilo, da bo dobil vsak besedo, radi česar so naši člani odnehal. Prvega govornika poslance g. Keleminec, ljudstvo deloma ni razamelo, ker ni govoril slovensko. Bivši poslanec g. Kušar kot drugi govornik je prevzel vlogo ljudskega govornika in je začel: »Kje je danes dr. Korosec? Kje je danes g. Smodej? Kje je danes dr. Zerjav? itd. Mogoče bi bil tudi rad rekel, kje so danes socialisti? Ali tega ni mogel izreči, ker smo bili navzoči, nasprotno nas je pa dolžil, da smo prišli njihov shod razbijati. G. Pucelj je med tem časom živahno debatiral z našimi sodrugi, hotel odvrniti njih pozornost od govorniškega odra. Med drugim je vprašal tajnika naše vrhniške pol. organizacije, zakaj tudi socialisti nismo poslali par »pajacev« v narodno skupščino. Odgovor: »Zato, ker pajacev ne pošiljamo, Vam pa čestitam k temu imenu.« In ko je kot tretji govornik nastopil g. Pucelj, ga je pozdravilo naše članstvo z gromovitimi vzkliki: »Živio, pajace!« Brez dvoma je g. Pucelj interesantno govornik, ki nam je povedal, da Radič sploh ni kapituliral, tudi svojega programa ni menjal, kakor ga tudi on ni (opomba pisca). Naš sodrug je imel prav, ker je rekel med debatiranjem g. Pucelju še pred njegovim govorom, da bi bil Pucelj izboren inženjer za trasiranje ovinkov, ker zna tako lepo zavijati. Tudi četrtega govornika g. Prepeluha smo pozdravili s klici: »Blasnikova tiskarna« i. dr. G. Prepeluha so medklici spravili tako v zadrego, da ni znal nič pametnega povedati. Splošna sodba je bila (tudi pristaveš g. Pucelja), da je »mrtove«. Nastopiti je hotel še peti govornik, kar smo pa preprečili z energičnimi protesti pri g. Pucelju. Besedo je dobil sodr. Klemenčič, čigar govor je napravil klobok vris na misleče ljudi in so mu ploskali tudi pristasi drugih strank. Konečno je pojasnil v kratkih in jedrnatih besedah tajnik vrhniške organizacije, sodr. Langof, kakšna je razlika v praksi. Povedal je, da so glasovali s Puceljem zvezani radičevci za proračunske dvanaestine in torej tudi za davek na telesne delavce. Povedal je, da so izšla v »Uradnem listu« št. 95 z dne 12. oktobra 1925 navodila po katerih bo moral plačati davek vsak te-

lesni delavec ali delavka, vsak hlapec, dekla, poljedelski delavci i. dr. če so stari 18 do 65 let in imajo letnega zaslužka vsaj 5000 dinarjev. Toliko pa zaslužijo vsakdo, ker se vzame v račun tudi hrana (od 240 do 480 Din mesečno) in stanovanje (60 do 120 Din) in se mora od vsega skupaj plačati od vsakih 100 Din 3.30 Din, tam kjer so ali pa bodo avtonomne doklade (občinske, cestni odhod itd.) pa še od vsakih 100 Din po 50 para za 100 odstotne doklade, če so doklade višje pa toliko več. Povedal je dalje, da bodo plačevali tudi vajenci in učenci, oziroma njih starši ali pa delodajalci. — Ko je nekdo izmed nasprotnikov zaklical, da niso mnogi radičevci tega davka preprečili, je sodr. Langof odgovoril, da je žalostno za radičevce, ki imajo 60 poslancev in so v vladi, da niso mogli ukiniti tega krivičnega davka, ki obremenjuje ne samo delavce temveč tudi Radičevce volilce — kmete. Burno pritrdjevanje in ploskanje je sledilo tem besedam. Ko je nato g. Kušar zakričal, da se davek še ne pobira, je razburjenost delavstva dosegla svoj višek in je le razsodnosti sodr. Langofa in nekaterih drugih pripisati, da ni prišlo do kakih incidentov. G. Pucelj je spoznal nevarnost položaja in da zopet pridobi izgubljeno zaupanje, je rekel: »Sedaj grem, naredite konec,« odšel na oder in prošil za besedo, ker da mora iti na kolodvor in bi rad popravil Langofove zmote. Ta je prekinil svoj govor z obljubo, da bo nadaljeval po Puceljevem govoru in bo popravil Puceljeve nove zmote. Ostal je na odru ter sproti praviljal Puceljeve netočnosti, tako da je g. Pucelj — ko je videl svoj poraz zapustil oder in dejal svojim pristavam: »Sedaj pa hitro zaključite shod, pa gremo na »štacijon«; Predsednik je zaključil shod brez ozira na protest, ker je sodr. Langof iz kurtoazije svoj govor le prekinil. Ob ogromni udeležbi je nadaljeval sodr. Langof svoj govor in pojasnjeval dalje navodila za pobiranje davka in je nato zborovanje zaključil. Kljub Puceljevi zadnji besedi, ko je odšel z govorniškega odra: »Poslušajte Langofa in Klemenčiča, pa jima verujte in bodite siti od tega!« so zborovalci vseh strank pritrdjevali našemu govorniku, ki je Pucelju vedno pomolil »Uradni list« št. 95 kot dokaz pod nos. — Shod je končal s fiasco za »Zvezo kmetkega ljudstva«. G. Pucelj nas je pozval, naj njih delovanje obsodimo po preteku par mesecev. Mi se popolnoma strinjamo, takrat ko bo tudi kmet plačeval omenjeni davek za svoje posle, takrat bo konec slave, gg. Pucelj in Kušar. Sicer pa naša najiskrenjša zahvala za njegovo agitacijo, da se naj delavstvo združi v socialističnih organizacijah. — Člani SSSJ na Vrhniki.

Drenov grič pri Vrhniki. Umrl je naš sodr. Rudolf Podkrajšek, poslovođa postaje Drenov grič, ki je bil splošno priljubljen. Pogreb bo v soboto ob 3. popoldne iz farne cerkve na Vrhniki. Sodrugi! Udeležite se pogreba ter izkažite poslednje čast umrlemu sodrugu. — Kraj. pol. organizacija SSSJ na Vrhniki.

V Črni so »Sokol« in socialpatrioti dobri prijatelji. Kakor dogovorjeni so pridno na delu, kadar visijo zunaj naši plakati. Niti enemu ne privoščijo življenja. Vsa se takoj strga. Pa mi delavci se vseeno ne damo premotiti. Vemo namreč, da niso pravi tisti, ki vedno svojo barvo menjavajo. Vemo tudi, da niso zastopniki delavskih koristi tisti, ki se bratijo danes s klerikalci, jutri z demokrati — kamor mošnjiček vleče. Delavska stranka je edino ena. In to je naša stranka, ki je pri vsem boju vztrajala na svojem mestu, ki ni odvisna od kapitalističnih podpor in podkupnin, temveč od dela svojih lastnih članov. Somišljeniki, »Naprejk« vam kaže pot v to stranko, zato širite ga, da se poveča armada aktivnih bojnikov za boljšo bodočnost vsem danes zatiranim. — X. Y.

Dobrava pri Bledu. V tukajšnji elektrodni tovarni zaposleno delavstvo je v zadnjem času radi nekakega nespozumljenja med našim obratnim ravneljstvom in vodstvom Kranjske industrijske družbe na Jesenicah doživelo zmanjšanje obratovanja v produkciji, radi česar je bilo značno število delavcev odpuščenih in postavljenih na cesto. V vidiku pa je, da se bo to stanje v doglednem času še poslabšalo in s tem še nadalje izročalo zgarano delavstvo svoji samopomoči. Radi dosedanega razvoja konflikta ter vedno manjše produkcije elektrodnih izdelkov priznavamo vso resnost in važnost našemu g. obratnemu ravnatelju, ki ima namen stalno oditi iz službe K. I. D. v inozemstvo. Pričakujemo lahko, da se bo naša industrija še bolj omejila. Delavstvo je mnenja, da bo pri tej nameravani izvedbi in posledicah zainteresirano celokupno industrijsko gospodarstvo družbe, predvsem pa delavstvo, ki bo izgubilo se tako pičli zaslužek v svojem domačem kraju. Najbolj bodo prizadeti družinski delavci, kateri si danes v tej svetovni brezposelnosti nikakor ne bodo našli niti za preživljanje svojih družin potrebne zaslužke. Zavedamo pa se, da Kranjska industrijska družba ne bo mo-

gla nadomestiti takega naslednika v elektrodno-tehnični in kemikalni proizvodnji, ki bi s svojim strokovnim znanjem mogel obdržati in razširjati produkcijo v toliki meri, kakor naš g. obratni ravnatelj v zadnji 3 letni dobi.

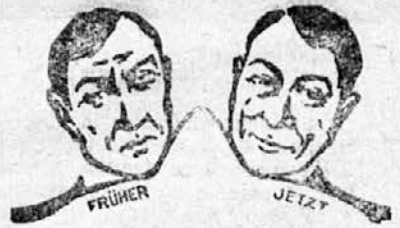
Dalje moramo navesti, da so naši obratni zaupniki podvzeli vse korake pri raznih višjih delavskih instancah, da se ta redukcija sploh prepreči ali vsaj socialneje in organizacijsko omili, opirajoč se na delavsko razredno in bojovno strokovno organizacijo, katere zastopniki so na merodajnih mestih le bolj prosili kakor zahtevali od izrazito dokazanih delavskih želja in to še le zadnji dan, ko so bili prizadeti že takorekoč na cesti. Predvsem značilno je, da se je z zastopstvom Strokovne komisije in Delavske zbornice pri zadnji intervenciji obdržal le en delavec, dočim je g. ravnatelj takej drugi dan brez del. zastopnikov vzel še enega nazaj v delo. S tem se je dokazalo, da je bilo zastopstvo preveč popustljivo na eni strani, na drugi strani pa je g. ravnatelj pokazal detajlen boj-kov strokovne del. organizacije.

Na shodu, ki ga je sklicala krajevna podružnica strokovne organizacije SMRJ je referiral poleg Golmajerja tudi s. Jeram o zavednosti in požrtvovalnosti članov kakor tudi posameznikov. To je bilo sicer vse lepo ali hvaliti lastno delo in požrtvovalnost je vendar neumestno in delavstvu čitati koliko podplatov radi svoje požrtvovalnosti strga. V bistvu pa je bila požrtvovalnost le ta, da mu je podružnični odbor za izvršene intervencije moral po predloženem računu plačati Din 63 in mu tudi za vsak prihod na Dobravo separatno povračuje nastale stroške. S. Jeram ne predočujemo tega zgolj zato, ker želimo, da se vsi računski javno obravnavajo, ne pa s sumljivimi in tihimi pristavki, da moramo izplačane mu stroške podružnični, nikakor pa ne centralni imovini vračunavati. Načelo javnosti nam je razjasnilo njegovo tajnost z izjavo s. Leskoška, ki ga je javno pozval, da pove, če mu je več za idejno delovanje v delavskem pokretu ali za denar, ki ga kot okrožni tajnik strokovnih organizacij za Gorenjsko okrožje po 500 Din mesečno prejema. Sedaj nam je prav jasno, da so raztrgani podplati dvakrat plačani. Za danes naj zadostuje, v drugič pa prinese načelo javnosti javne račune gg. okoli zelenih miz in delegatov zedinjenih strokovnih organizacij. Le tako naprej! Oči zavednih se vedno bolj odpirajo. — Opazovalec.

Važna malenkost. Pri mnogih sodrugih je naletela beseda »sodrug« na odpor, češ da je skovanka. Res smo jo prevzeli iz češčine in zelo dolgo je trajalo, predno se je deloma udomačila na shodih in v tisku, med ljudstvom pa še vedno ne. Še manj se bo pa udomačila srbska beseda »drug«. V novejših časih se razširja »tovariše«, zlasti po strokovnih organizacijah, ki odklanjajo razredni boj. Ker se te organizacije zdaj množijo kakor gobe po dežju, dobiva ta naslov že splošni pomen, posebno pri klerikalcih. Zato je socialistom antipatičen. Vendar smo ga že večkrat čitali tudi v »Napreju« in to izpod

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf HUGON HIBŠER Ljubljana, Valvazorjev trg

Prava uteha za živčno bolne

Je moje ravnikar izdano delo? V tem se na podlagi mnogih dolgoletnih izkušenj razlaga vzrok. postanek in zdravljenje živčnih bolezni.

Ta evanellj z dravja pošljemo vsakemu, kdor se obrne na spodaj označeni naslov, brezplačno.

Tisoče zahval dokazuje stvarni uspeh izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero tolko trpi. Kdor spada k

ogromni množini živčno bolnih, kdor trpi radi strahu, raztresenosti, slabega spomina, nervoznega glavobola, razdražljivosti pokvarjenih živcev, prevelike občutljivosti, bolečin v členkih, splošne ali delne slabosti telesa ter ostalih brezštevilnih pojav, mora si naročiti mojo tolažečo knjižico!

Kdor isto pazljivo bere, zadobi pomirljivo prečiščanje, da obstoje zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte, ampak pišite že danes na naslov

E. PASTERNAK, BERLIN S. O. Michaelkirchplatz 13., Abt. 759.

KJE SE KUPI?
Le pri tvrdki Josip Petelinč Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk Gritzner - Adler - Phoenix. Istotam posamezne dele za stroje in kolena, igle, olje, jernena, pnevmatika. Pouk o vezenju na stroj brezplačen! — Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

CAKAO VAN CASTER
je vendar najboljši

peresa odličnih solrudnikov. Napačno bi bilo, če bi se proti njemu borili. Jezik je skupna last naroda in če bi priznali, da je med narodom ta beseda udomačena, bi morali svojo antipatijo pozabiti. To pa tem bolj, ker je s. K. pravilno opozoril na dejstvo, da je beseda »tovariš« stara ljudska beseda in da pomeni človeka, s katerim skupaj delamo, torej tisto, kar je za socialistično najbolj merodajno. Če bi stranka na kongresu sklenila namesto »sodrug« rabiti »tovariš«, bi bilo pa morebiti vendar prezgodaj. Na eni strani bi bilo škoda časa za take debate, na drugi pa ne smemo pozabiti, da se socialistično gibanje po vsem svetu konsolidira in da ni več daleč čas, ko bomo za svoj naslov rabili mednarodno besedo »kamarad«. Nemci so na

svoj »Genosse« zelo ponosni, pa vendar ga bodo najbrž opustili, ker je na zapadu »kamarad« v splošni rabi in ker ga je esperantski jezik prenesel tudi na vzhod med največje ljudske mase, k Japoncem in Kitajcem. Ker je »kamarad« tudi na Slovenskem splošno znana in razumljena beseda, bi bilo morebiti sploh najboljšje, če se začnemo imenovati karamade. Internacionalne besede je sploh najboljšje pustiti neprevedene. Nespametno je, če pravimo advokatu odvetnik, parlamentu skupščina, kulturi prosveta itd. S takimi tujkami se slovenščina nič ne kazni, pač pa se kazi z bedastimi prevodi, n. pr. dopasti (gefallen) namesto všeč biti ali ugajati; zastopiti (verstehen) namesto razumeti; brati (lesen) namesto čitati itd. Take spakedranke

kazijo jezik in dokazujejo naš hlapčevski duh vse bolj nego prave internacionalne besede. Ni res, da je »čitati« hrvaška beseda, ampak jo rabijo vsi Slovani, pač pa je »odvetnik« prišel iz hrvaščine. Vsi Slovani so čitali, (od »šteti«) ker so prvo pisavo rabili za štetje. Nemci so »pobirali« palice z runskimi znaki, zato je prav, če se dandanes »pobirajo« črke in če imenujejo to »branje« (lesen). Slovani pa runskih znakov niso nikdar pobirali, mi beremo črešnje, grozdje itd., ne pa knjig. — Razgovarjajte se o tem med seboj po organizacijah in če je delavstvo za to, začnite se imenovati kamarad. Boljši zaradi tega ne bomo prav nič, napredek bo odvisen od tega, za koliko napredujemo v znanosti in značaju. Zmagali bomo, kadar bomo

razumeli socializem in ga začeli tudi izvrševati. (Če je ta »malenkost« predolga, naj pa urednik kaj črta, rajši pa vidim, če poveča »Naprej«).

Od časa do časa zmagujejo delavci, toda le mimogrede. Pravi sad njih bojev ni neposredni uspeh, temveč napredujoča združitev delavcev. - Karl Marks.

30. X. 1925. — 2500.

Poceni užitek

za Vas je: umivajte se z »Elsa mila!« Poznavači pravijo: Fellerjeva Elsa-mila so od

vsega dobrega najbolje! Ta mila zdravja in lepote niso samo toaletna mila prijetno dišča in močno se peneča, toaletna mila, temveč imajo v sebi tudi še medicinsko preizkušene in dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in raz-

ličnim nečistostim kože. One store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode in mrzlega zraka. Dobi se pet vrst Elsa ml. Elsa ljlino mlečno milo, Elsa glicerinsko milo, Elsa boraksevo milo, Elsa milo za britje, Elsa katransko ali šampon-milo. Za poizkuš-

nje 5 kosov Elsa mila že obenem z zavojnico in poštnino za 52.— Din proti vnaprej poslanemu denarju. Po povzetju 10.— Din več (za poštnino). Naročila upraviti lekarnarju Eugen V. Felleru in Stubiči Donjoj, Elsa trg br. 252, Hrvatska.

Manufakturna trgovina
J. KUDIŠ - Celje - Gaberje
priporoča svojo veliko zalogo inozemskega, češkega, angleškega itd. blaga na drobno in debelo po najnižjih konkurenčnih cenah.

Predno kupite
oglejte si v manufakturni in modni trgovini
Miloš Pšeničnik — Celje.
Znižane cene in še pri večjem nakupu znaten popust.
Postržba solidna! Blago prvovrsino!

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA
Mestni trg šte. 15
priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Češko sukno, žensko volнено blago, perilo, platno, hlačevino, tiskovino itd.
kupite v prvovrstni kakovosti najceneje
v Celju pri „Solncu“.
Za obilen obisk se priporoča
Alojz Drogenik.

NE ZAMUDI PRILIKE,
ki ti jo nudi trgovina
L. Tomšič, Ljubljana
Sv. Petra cesta šte. 38
s svojimi zelo znižanimi cenami in terpežnim vsakovrstnim blagom, kakor velourje, double za moška obleke, češki izdelki. Moške srajce že za 36 Din, spodnje hlače po 26 Din. Poleg tega dobiš tudi vsakovrstne drobnarije.

NAZNANILO.
Slavnemu občinstvu in p. n. cenj. odjemalcem vljudno naznanjam, da je dospela velika množina finega angleškega in češkega sukna za damske in moške obleke, črno sukno, velurji, double za plašče ter vse krojaške potrebščine.
V zalogi imam izgotovljene lepe moške in deške obleke, površnike, modne dolge in kratke plašče ter veliko izbiro
usnjenih sukenj
do najfinejše kvalitete (Nappa).
Za cenj. nakup se priporoča manufakturna in konfekcijska trgovina
Ivan Mastnak
CELJE, Kralja Petra cesta 15.
Cene nizke! Solidna postrežba!

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v našem listu!

ČAJNAROČKA
modra
mila, cvetna, na razburjajoča, takomenocovara
Ruska čajna mešanica
posebno primerna za pripravo o samovarju,
ker tudi pri daljšemu pletenju ne postane grenka.

Jakob Kovač
krojaški mojster
CELJE, Razlagova ulica 6.
Cenj. siračkam se priporoča za izdelavo vseh vrst oblek do najfinejše izdelave. Vsakovrstno češko in angleško blago stalno v zalogi po zmernih cenah. Zanesljivemu uradništvu in stalno nameščenemu delavstvu dajem tudi na obroke.

Pristne kranjske klobase in fini trapistovski sir priporoča
KARL LOIBNER, Celje
Kralja Petra cesta št. 17
Trgovina špicerije in delikates.
Za trgovce in gostilničarje popust.

Premog
-Cebin-
Wolfova r. tel. 56

Galanterija! ter modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezonine, gumbo modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilno orodje, škarje itd. se dobi **najugodnejše** pri

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika
Na veliko! ob vodi. Na malo!

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica šte. 6
registrovana združba s omejeno zavezo.

Tiskovine

za šole, kupanstva in urade, najmodernejšje plakate in vabila za veselice, letne naključke. Najmodernejšja uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA **LITOGRAFIJA**

Kdo Vam pomaga

v slabih časih, pri veliki draginji in pri pomanjkanju denarja?
I. N. ŠOŠTARIČ, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13.

Ker le ta prodaja dobro blago za obleke in perilo po nizki ceni. N. pr. platno po Din 8.—, 9.—, 10.—, 12.— itd. sukno po Din 50.—, 60.—, 70.—, 80.— itd. izgotovljene srajce Din 39.— spodnje hlače Din 24.— nogavice Din 7.—, 8.—. Kdor nima denarja dobi na obroke.

POZOR!

Velurje, double štofe, parhante, odeje, kovtre, volnene vestje za dame in gospode, zimsko perilo za dame in gospode, šifon, nogavice in različno drugo blago priporoča po konkurenčnih cenah trgovina
MARIJA ROGELJ
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26.

Ostanke

v dolžini 2 do 8 m
20 m močnega čefirja Din 220.—, 20 m Irpežnega oksforta Din 250.—, 20 m močne modrovine (druk) Din 240.—, 20 m krasnega parhanta za otročje in ženske obleke Din 300.—, 10 m hlačevine dvojno široke (cajga) za moške obleke Din 395.—, 20 m belega platna Din 200.—, 20 m strovega platna Din 160.— razpošilja

veletrgovina **R. Stermecki, Celje št. 23**
Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošle vsakemu zastoj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez Din 500.— poštnine prosto. Trgovci en gros cene.

TERNO

zadene — kdor kupi vsakovrstno manufakturno blago kakor fine kamgarne, češko sukno, žamete, hlačevine, fine velurje za damske plašče kakor tudi razno blago za otroške plaščke, vsakovrstne čefirje in šifone, barhante in flanele edino pri

PODRUŽNICA: **IVAN KOS** PODRUŽNICA:
Ljubljana Šiška Gorenjsko
Sv. Petra cesta 23 Celovška cesta 63 Sredna vas 2